

## Tikler ve Tik Bozuklukları

Selami Üstübi tarafından yazıldı.  
Çarşamba, 29 Mayıs 2013 01:44 -

---

Tikler birden ortaya çıkan, hızlı, yineleyici, ritmik olmayan, basmakalıp bir motor hareket ya da ses çıkarma şeklinde görülen istem dışı hareketlerdir.

Karşı konulamaz bir deneyim olarak yaşanır ve değişik sürelerde baskılanabilir.

Bütün tik çeşitleri strese alevlenebilir ve oyalayıcı etkinlikler sırasında (örn. okuma ya da dikme) kaybolabilirler.

Uyku sırasında görülmez ya da belirgin olarak azalır.

Tikler, iç gerilimlerin veya çatışmaların açık belirtileridirler. Bazen kişi her boynunu silkişte, kaşlarını gözlerini oynatışta iç hayatındaki bir gerilimden kurtulmak çabası içinde olduğunu açıklayabilir. Bazen kişi tikinin yersizlik ve uygunsuzluğuna bilinçli duruma gelir ve bundan kurtulmak ister, çaba harcar ancak tike karşı direndikçe gerilim artar. Tiki veya alışkanlık spazmlarını yapmadıkça gevşeyip rahatlayamaz bir duruma düşer. Duygulanma, üzüntü ve yorgunluk arttıkça tikler artar. Direnme tiklerin artmasına neden olabilir

6 yaş çocuklarında nadir, 8-12 yaşlarındaki çocuklarda, özellikle erkek çocuklarda daha sık görülür.

Çocukların genelde birini sık sık taklit etmesi tekrarlama yolu ile kendinde bir tik olarak da gelişebilir.

Çocuk, aynı zamanda kötü olduğunu bildiği düşüncelerini gizler, ama onu bilinçaltı dürtülerle dışlar. Kavga etmez ama elini ve kollarını sallama hareketi bunun temsilcisidir.

Görülme biçimlerini örneklersek:

Yüz adalelerinin devamlı hareketi

Göz kapaklarının fazla açılıp kapanması

Göz kırpmalar ile yüz ve yanak adalelerinde oluşan tikler

Boyun adalelerinde oluşan tikler

Sinirsel kökten gelen öksürmeler şeklinde oluşan tikler

Gerekmediği halde sık sık burun çekme ve üst dudakla birlikte yapılan tikler

Yutkunma veya yutar gibi hareket etme

Boğaz temizler gibi hıçkırma, boğaz temizlemeye zorlama tikleri

Omuz silmek

Parmak çıtlatmak

Dizini ve ayaklarını sallamak

Kollarını sallamak

Kulakları oynatmak, kaşları sık sık kaldırıp indirme

Nedenleri:

Aile veya çevre içinde stres yaratan çeşitli durumlar

Aile içinde aşırı baskılı ve otoriter bir eğitim (çocuğun her hareketine müdahale eden, aşırı kontrolcü ve titiz annelerin çocuklarında daha sık görüldüğü ileri sürülmektedir).

Çocuğa gösterilen ilginin ve sevginin yetersizliği ve bu tutumun yol açtığı olumsuz benlik algısı ve kendine güvensizlik

## Tikler ve Tik Bozuklukları

Selami Üstübi tarafından yazıldı.  
Çarşamba, 29 Mayıs 2013 01:44 -

---

Çocuğun pek çok davranışının eleştirilmesi  
Çocuğu yeteneklerinin üstünde zorlama  
Sık sık akranlarıyla/kardeşleriyle kıyaslama  
Kardeş kıskançlığı  
Anne-baba arasında geçimsizlik ve aile içi ilişkilerin bozuk olması

Çocuğun yaşadığı ortamın kaygı verici ve güvensiz olması  
Okulda aşırı baskı  
Yetersiz biyolojik gelişme ve olumsuz çevre etkilerinin bir araya gelmesi  
Ortaya çıktığı bölgenin ya da organın uzun süren rahatsızlığı  
Tikler de kekemelik gibi, çocuğun dikkati soruna çekildikçe artmaktadır  
Kimi çocuklar akşam üstleri yorgun olduklarında ya da bütün gün tikleri bastırdıklarından okuldan eve gelir gelmez tikleri şiddetli biçimde yaşar; kimileri ise sabah uyandıklarında yaşarlar.

Bazı araştırmacılar tiklerin ruhsal bir bozukluğun belirtisi, bazıları ise MSS'deki bozukluktan kaynaklandığını öne sürmektedir

Çabuk kaygılanan, aşırı duygusal, sıkıntıları içine atan, ürkek ve çok titiz olan çocuklarda tikler daha uzun süre devam etmektedir (Çünkü bu çocuklar ne yaparlarsa yapsınlar heyecanlarını atamamaktadırlar ve üstlerine gidildikçe tiklerinde daha çok artma olmaktadır).

### **TİKLİLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ**

Belirgin şekilde huzursuzluk gösterirler  
Fazla hassas ve duyarlıdırlar, alınganlıkları fazladır  
Kendi kendine bilinçli, kendini oldukça bilen  
Şımarıklık eden ve kolayca kaynayan  
Hırslı ve kaptisli  
Bencillikleri fazla  
Fazla heyecanlı, kolayca kızan, bozulan bir durumdadırlar

## **TİKLERİN TÜRLERİ**

### **Gelip Geçici Tik Bozukluğu:**

En az dört haftada ortaya çıkan ancak; bir yıldan uzun sürmeyen, hemen her gün gözlenebilen, artmalar ve azalmalar gösteren basit tiklerdir. Bu tip tikler motor tip tiklere oranla daha az görülür. Oluşmasında daha çok çevresel faktörler ve stres etkilidir.

### **Kronik Motor - Vokal Tik Bozukluğu**

## Tikler ve Tik Bozuklukları

Selami Üstübi tarafından yazıldı.  
Çarşamba, 29 Mayıs 2013 01:44 -

---

Bir yıldan uzun süre devam eden tiklerdir. Tiklerin olmadığı bir dönem üç aydan daha azdır. Vokal tiklerle motor tikleri birbirinden ayıran özellik vokal tiklerin burun çekme, boğaz temizleme gibi duyulabilen, motor tiklerin ise kaş kaldırma, göz kırpmaya, elleri oynatma gibi görülebilen tikler olmasıdır.

### **TOURETTE BOZUKLUĞU**

Sıklıkla çocuklukta ya da gençlikte başlayan, değişik kas gruplarını tutan motor ya da sözel birden fazla tikle kendini gösteren bir hastalıktır

Bir yıldan daha uzun sürer.

Bu hastaların yaklaşık yarısında dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu, % 40 kadarında da obsesif kompulsif bozukluk görülür.

Tourette bozukluğu yaklaşık olarak her 10.000 kişiden 4-5'inde görülür.

Bozukluk erkeklerde kızlara oranla daha fazladır.

### **Belirti ve bulgular**

En sık görülen göz kırpmaya, daha sıklıkla ise yüzü ya da bedenin diğer yanlarını içeren tikler olabilir.

Başlangıç belirtileri dil çıkarmayı, diz çökmeyi, koklama, sekme, boğaz temizleme, kekeleme, sesler kelimeler çıkarma, kopolali ve sıçrama gibi tikleri içerebilir.

Bazı olgular ise çoğul belirtilerle başlayabilir.

Sıklıkla toplumsal sıkıntı, utanma, kendi kendini yargılama ve deprese duygudurum vardır.

Tourette bozukluğu iki yaşında başlayabilmekle birlikte genelde başlangıç yaşı çocukluk ya da erken ergenlikte olur.

Motor tiklerin ortalama başlangıç yaşı 7'dir.

Hastalık genellikle yaşam boyu sürer.

#### **Düzeltilici Önlemler**

Başta aile ve okul olmak üzere çocuğun yakın çevresinin tikler hakkında eğitilmesi

Tiklerin "inadına" davranışlar olmadığını öğrenmek, çocuklarının genetik geçişli bir nöropsikiyatrik hastalığın etkisiyle böyle davrandığını kabul etmek aileleri ve öğretmenleri rahatlatarak, beklentilerini olumlu yöne çeker.

Sorunun kaynakları araştırılmalıdır.

Çocuğun kişilerle çatışmaları bilinmeli ve çatışma konuları ortadan kaldırılmalıdır.

Çocuğun taklit etmesi önlenmelidir.

Çocuğun dikkati sert bir şekilde çekilmemelidir.

Çocuk tenkit edilmemelidir.

Akranlarıyla kıyaslanmamalıdır.

## Tikler ve Tik Bozuklukları

Selami Üstübi tarafından yazıldı.  
Çarşamba, 29 Mayıs 2013 01:44 -

---

Yeteneđi olmadığı alanda başarılı olması için zorlanmamalıdır.  
Hakaret, azarlama ve dayak problemin daha çok artmasına neden olabilir.  
Anne baba çocuğun yüzüne onun bu halinden utandığını söylememelidir.  
Çocuğu kendi arzu ve isteklerine uydurmaya çalışmamalıdır.

Okulda çocuğun öğretmeniyle etkili iletişim kurmalıdır.  
Gerekliyorsa okulu deđiştirilmelidir.  
Arkadaşları ile özel konuşarak dalga geçmemeleri sağlanmalıdır.  
Gerekliyorsa doktor tavsiyesi ile yatıştırıcı veya gerilimi azaltıcı ilaç alması sağlanmalıdır